

1 Üldalused

1.1 Usundiõpetuse õpetamise eesmärk

Põhikooli usundiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) suhtub lugupidavalt erinevatesse maailmavaatelistesse tõekspidamistesse, mis ei ole inimsusevastased; tunneb ära eelarvamusliku ja sildistava suhtumise;
- 2) toob näiteid usuvabaduse põhimõtete toimimise, piiride ja nende rikkumise kohta ühiskonnas;
- 3) teab suuremate religioonide geograafilist levikut ning selle peamisi ajaloolisi põhjusi maailmas ja Eestis; kirjeldab suuremate maailmareligioonide põhijooni, sealhulgas:
  - a) selgitab ajaloost ja nüüdisajast näiteid tuues, kuidas ilmneb religioon inimeste ja ühiskonna elus;
  - b) nimetab olulisemaid lugusid ja tähtsamaid tegelasi käsitletud religioonidest ning nende alustekstidest;
  - c) kirjeldab ning analüüsib kultuuri ja religiooni seoseid;
  - d) võrdleb käsitletud religioosete ja mittereligioosete maailmavaadete põhilisi eetiliste valikute printsiipide eripärasid;
- 4) on teadlik oma väärtustest ning analüüsib väärtuste rolli enda ja teiste inimeste toimimises; sõnastab oma maailmavaate mõningaid jooni; analüüsib enda maailmavaatelisi tõekspidamisi käsitletud religioonide valguses, tuues esile sarnasusi ja erinevusi;
- 5) põhjendab väärtuste ja moraalinormide järgimise olulisust ühiskonnas ning toob selle kohta näiteid;
- 6) arutleb näiteid tuues erinevate maailmavaadete mõju üle inimese ja ühiskonna elus, nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes.

1.2 Usundiõpetuse õppeaine kirjeldus ja jaotumine

Usundiõpetus on usu- ja mõttevabaduse põhimõtetest lähtuv õppeaine, kus:

- 1) käsitletakse erinevaid religioone ja usulisi liikumisi;
- 2) õpitakse tundma religiooni väljendumist kultuuris ning inimese ja ühiskonna elus;

3) arutletakse eksistentsiaalsete küsimuste üle.

Usundiõpetus lähtub ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis sõnastatud usu- ja mõttevabaduse tunnustamise põhimõttest. Religioonialane haritus on usuvabaduse tagamise eeltingimusi ühiskonnas. Usundiõpetus pole käsitletav ühegi kiriku, koguduse ega usulise ühenduse kuulutustööna. Usundiõpetuses ei käsitleta ühtki maailmavaadet õpilastele normatiivsena. Põhikooli usundiõpetuse ülesanne ei ole juhatada õpilasi mingi kindla religiooni juurde. Eesmärk on valmistada õpilasi ette eluks pluralistlikus ühiskonnas ning maailmas, kus tuleb kokku puutuda erinevate religioonide ja maailmavaadete esindajatega. Seetõttu pannakse usundiõpetuses rõhku selliste oskuste ja hoiakute kujundamisele, millel põhineb üksteisemõistmine, respekt, avatus ning valmisolek dialoogiks ja koostööks. Religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine peab lähtuma tasakaalustatud teaduslikust käsitlusest. Usundiõpetuse tundides õpitakse tundma religioonide mitmekesisist pärandit ning tänapäeva nii positiivsetes kui ka probleemsetes ilmingutes. Religioon on olnud ja on kõigis ühiskondades inimeste elu ning kultuuri kujundajaid; inspiratsiooniallikas kirjandusele, kunstile ja muusikale. Religioonialane haritus aitab mõista maailma kultuuripärandit.

Erinevaid maailmamõistmise viise käsitledes julgustatakse empaatilist suhtumist ning vastastikust lugupidamist. Usundiõpetust korraldades ja õpetades peab austama ning arvestama õpilaste koduseid tõekspidamisi. Usundiõpetuse oluline osa on toetada õpilaste kõlblist arengut, arendades neis vastutustundlikku eetilist elamisuskust. Erinevate religioonide ja maailmavaadete tundmaõppimine arendab kriitilist mõtlemist, loob võimalusi tegelda eksistentsiaalsete küsimustega ning toetab õpilase maailmavaate kujunemist.

Usundiõpetus rikastab erinevate maailma mõistmise viiside tutvustamise kaudu õpilaste maailmapilti. Usundiõpetuse õppematerjali seostatakse õpilaste varasemate teadmiste ja kogemustega; tähtis on tutvuda kodukoha ja sealsete religiooniga seotud kultuuriväärtustega ning luua seoseid õpilaste küsimuste ja probleemidega. Soovitatav on kaasata õpilasi usundiõpetuse töökava koostamisse.

I kooliaste: tavad, lood ja väärtused (soovitatavalt 2. klassis);

1.3 Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine.

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;

- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhkuseks ja huvitegevusteks;
- 3) võimaldatakse õppida üksi ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilaste kujunemist aktiivseteks ning iseseisvateks õppijateks;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
- 5) rakendatakse nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: erinevate religioonide pühapaigad, muuseumid, näitused, arvutiklass;
- 7) kasutatakse erinevaid õppemeetodeid, sh aktiivõpet: rollimängud, arutelud, väitlused, probleemülesannete lahendamine, projektöpe, õpimapi ja uurimistöö koostamine.

1.4 Hindamise alused.

Hindamisel lähtutakse vastavatest põhikooli riikliku õppekava üldosa sätetest ja kooli õppekavas sätestatust. Hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Hoiakuid ega väärtusi ei hinnata. Hoiakute ja väärtuste kohta antakse õpilasele tagasisidet. Väärtusi ja hoiakuid võimaldavad analüüsida rollimängud, juhtumianalüüsid ning rühmatöö. Sel juhul ei hinnata mitte tulemust, vaid arutluskäiku. Õpilane peab olema hindamises aktiivne osaline, tema selgitustel, põhjendustel ning eneseanalüüsil on oluline roll.

Hindamine peab väärtustama lahenduste erinevusi ja õpilaste isikupära. Hindamine on ka vahend õpilase arengu toetamiseks. Hindamismeetodeid valides arvestatakse õpilaste vanust, nende individuaalseid võimeid ning valmisolekut ühe või teise tegevusega toime tulla. Õpitulemusi hinnatakse sõnaliste hinnangute ja numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

1.5 Füüsiline õpikeskkond

Kool korraldab

- 1) valdava osa õpet klassis, kus saab rühmatöök ja ümarlauavestluseks mööblit ümber paigutada;
- 2) arvutit ning internetiühendust vajavate tööde tegemise klassis, kus on vähemalt üks arvuti kahe õpilase kohta.
- 3) Kool võimaldab
- 4) ainekava eesmärgi toetavaid demonstratsioonivahendeid (sh DVDsid, CDsid; pilte, filme, videoid, temaatilist lisakirjandust populaarteadusliku ja ilukirjandusena);
- 5) korraldada vähemalt korra kooliastmes õppekäike.

2 Ainekava.

2.1 Õigeusu õpetus I kooliastmes

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Tutvuvad õpilased õigeusu põhitõdedega. Tegemist on sissejuhatava kursusega, mis tutvustab neile kristluse aluseid. Katekismuse raames õpetatakse Piibli ajalugu, liturgika aluseid ning kristlikku eetikat. Oluline koht on inimsuhete kujunemisel ja patulangemise osas selles. Kursuse eetiline ja sotsiaalne tähendus seisneb religioosse ja ilmaliku maailmavaate võrdluses.

- a) Õpilaste kirikuga osadusse astumise juurutamine.
- b) Kirikukultuuri põhimõistete tutvustamine.
- c) Kristliku eetika normide vastu huvi äratamine.
- d) Kiriku tõdede avamine.
- e) Religioosse maailmavaate ja positiivse ellusuhtumise kujundamine.
- f) Kirikliku kunstimaailmaga sissejuhatamine.
- g) Vana ja Uue Testamendi kohta alusteadmiste andmine
- h) Seletada õpilaste Kristuse tuleku tähendust.
- i) Seletada õpilaste palve tähtsust.

Õigeusu-valgustuslikud läbivad teemad

- 1) Püha Pärimus
- 2) Pühakiri
- 3) Palve
- 4) Heategevus
- 5) Patristika

- 6) Kirikuga ühendamine
- 7) Usuline maailmavaade
- 8) Püha Pärimus
- 9) Pühakiri
- 10) Palve
- 11) Heategevus
- 12) Patristika
- 13) Kirikuga ühendamine
- 14) Usuline maailmavaade

2.2 Õigeusu õpetuse õpitulemused ja õppesisu I kooliastmes

2.2.1 Õppesisu

2. Klass (35 tundi)	3. Klass (35 tundi)
MINA JA JUMAL; JUMALAIDEE JA JUMALA OMADUSED – 4 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Mõistetamatus • Vaimulikkus - nähtamatus • Kõikvõimsus • Kõikjalolek • Kõiketeadvus • Tõde • Truudus	MINA JA JUMAL – 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Mille eest tuli inimest päästma Jeesus Kristus? • Patu mõju kehale, hingele ja vaimule. • Lunastus on võimalik kõigi jaoks. • Lunastus on võimalik vaid soovijaile. • Isiklik palve ja head teod.
JUMAL JA MAAILM – 3 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Jumal kui nähtava ja nähtamatu maailma looja	MINA JA KIRIK – 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Ühiskondlik palve • Liturgia - ühine teenistus, Armulaud - tänuteenus • Palvekogumikud • Palveraamat
MINA – 4 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Inimene • Jumala kuju inimeses • Jumalaga sarnasus inimeses • Inimene kui looduse kroon • Keha • Hing • Vaim	MINA JA PIIBLIAJALUGU – 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Vana Testamendi ettekuulutused • Noa laev - ettekuulutus kirikust • Läbimine kurbes - kuuletumise algsümbol • Rändamine kõrbes - kuuletumise algsümbol • Moosese vaskuss - risti eelkäija • Lunastaja eelkäijad (Iisak, Joosep, Hiob) • Jaakobi redel - ettekuulutus Jumalaema kohta

<ul style="list-style-type: none"> • Tahe • Südametunnistus 	<ul style="list-style-type: none"> • Suured ja väiksed prohvetid Uuest testamendist
MINA JA MU TEOD– 4 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Patt • Patt Jumala suhtes • Patt kaasinimese suhtes • Patt enese suhtes 	JUMALA LEPINGUD INIMESEGA ENNE MOOSEST– 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Paradiis ja leping • Ülemaailmne uputus ja leping Noaga • Leping Aabramaga
MINA JA AEG (AJALUGU) VANA TESTAMENT – 4 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Adam ja Eeva • Kain ja Aabel • Uputus ja Noa • Siim, Haam, Jaafet • Paabülon • Aabram, Iisak, Jaakob • Joosep • Mooses • Taavet • Salomon • Prohvetid 	JUMALA LEPING INIMESTEGA MOOSESE AJAL – 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Mooses - Jumala prohvēt • Paasa • Siinai seadusandlus. Seadus - Teejuht Kristuse juurde
UUS TESTAMENT– 4 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Kristuse sünd • Kristuse ristimine • Kristuse imeteod • Kristuse jüngrid • Kristuse ristilöömine 	ESIMESE TEMPLI AJASTU – 5 tundi <ul style="list-style-type: none"> • Taavet ja templiehitus • Salomoni tempel • Riigi lõhenemine • Prohvēt Eelija • Prohvēt Joonas

<ul style="list-style-type: none"> • Issanda ülestõusmine • Issanda taevaminek 	<ul style="list-style-type: none"> • Paabeli vangipõlv • Prohvet Taaniel
<p>MINA JA KIRIK PÜHAKODA – 4 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Paradiis - kirik taeva all • Esimene juutide pühamu - kogudusetelk • Jeruusalemma tempel • Kristlikud pühakojad 	<p>TEISE TEMPLI AJASTU – 5 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vangipõlvest naasemine • Lammutatud templi taastamine • Märtrid - Makkabeused
<p>PALVE – 4 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Palve paradiisis (rõõm) • Palve väljaspool paradiisi (kibedus) • Jeesuse Kristuse palve • Kiriku palved • Hommiku- ja õhtupalved • Päevapalved • Palved vanemate eest 	
<p>IKOON– 4 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pildi ja ikooni erinevus • Vana Testamendi ikoonid (laeva keerubid) • Uue Testamendi ikoonid • Jumalaema ikoonid • Inglise ikoonid • Pühakute ikoonid • Püha Johannes Usuõpetaja - ikoonimaalijate patron 	

2.2.2 Õpitulemused

2. Klass	3. Klass
<p>2. klassi lõpetanud õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usub Jumalat ja teab, et Jumal käskis õppida ja maailma tundma õppida; • Mõistab palve tähtsust; • Mõistab lunastuse vajadust; • Oskab käituda jumalateenistustel ja palvustel; • On valmis hindama oma tegusid; • Mõistab kiriku talituste tähtsust; • Suhtub austusega pühakirja; • Tunneb ligimise armastuse käsku; • Osaleb kirikuelus, võtab osa jõulu ja ülestõusmispüha tähistamisest; • Usub hinge surematusse; • Teab, mis on patt; • Teab, mis on pühamu ja ikoon; • Tunneb pühakuid; • Tunneb Vana Testamendi olulisemaid sündmusi; • Oskab teha ristimärki; • Teab peast “Meie Isa” ja Jumalaemapalveid; 	<p>3. klassi lõpetanud õpilane:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Usub Jumalat ja teab, et Jumal käskis õppida ja maailma tundma õppida; • Mõistab palve tähtsust; • Mõistab lunastuse vajadust; • Oskab käituda jumalateenistustel ja palvustel; • On valmis hindama oma tegusid; • Mõistab kiriku talituste tähtsust; • Suhtub austusega pühakirja; • Tunneb ligimise armastuse käsku; • Osaleb kirikuelus, võtab osa jõulu ja ülestõusmispüha tähistamisest; • Usub hinge surematusse; • Teab, mis on patt; • Teab, mis on pühamu ja ikoon; • Tunneb pühakuid; • Tunneb Vana Testamendi olulisemaid sündmusi; • Oskab teha ristimärki; • Teab peast “Meie Isa” ja Jumalaemapalveid;